

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ
ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ
& ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ**

Ερ. Φ.: 44

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20-22
Ταχ. Κώδ : 106 82
Τηλέφωνο : 2131322-362, 363, 368
Fax : 210-82.01.426
Email : tmnpke@culture.gr

**ΠΡΟΣ: Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων
ΚΟΙΝ: 1. Βουλευτή κ. Νικόλαο Νικολόπουλο**

Θέμα: Απάντηση στη με αριθμό πρωτοκόλλου 612/24.10.2017 Ερώτηση με θέμα:
«Η υποκρισία δεν είναι ...πολιτισμός!»

Σε απάντηση της με αριθμ. Πρωτοκόλλου 612/24.10.2017 Ερώτησης του Βουλευτή κ. Νικόλαου Νικολόπουλου και σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσαν υπόψη μας οι αρμόδιες Υπηρεσίες μας, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Α. Σε ότι αφορά στο Δημόσιο Σήμα η καθ ύλην αρμόδια Εφορεία Αρχαιοτήτων Αθηνών έχει επιτύχει την ολοκλήρωση των απαλλοτριώσεων όχι μόνον του ακινήτου επί της Σαλαμίνας 35, στο οποίο αποκαλύφθηκε τμήμα του Δημοσίου Σήματος, αλλά και των ομόρων ιδιοκτησιών, όπου ενδεχομένως αυτό εκτείνεται. Επιπλέον έχει προβεί στην κατεδάφιση των κτηρίων αυτών και έχουν διεξαχθεί οι πρώτες απαραίτητες εργασίες ανάδειξης του χώρου. Θεωρούμε ωστόσο ότι η εν λόγω περιοχή ως ευρισκομένη εντός πυκνά δομημένου πολεοδομικού ιστού, όπου έχουν ανεγερθεί συστηματικά πολυώροφα κτήρια ανήκοντα σε μεγάλο αριθμό ιδιοκτητών, καθιστά δύσκολη έως απαγορευτική την απαλλοτρίωση στο σύνολό της, λόγω του υπέρογκου κόστους που συνεπάγεται. Ακόμη επισημαίνουμε ότι σε πολλές ανασκαφές που έχει διεξαγάγει η Αρχαιολογική Υπηρεσία, κατά μήκος της αρχαίας οδού του Δημοσίου Σήματος, δεν έχουν εντοπισθεί ανάλογης σπουδαιότητας μνημεία, λόγω της συνεχούς χρήσης της περιοχής ανά τους αιώνες και μάλιστα μετά από μακροχρόνιες περιόδους κατοχής της χώρας.

Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Αθηνών, στην περίπτωση που εξευρεθούν οι αναγκαίες πιστώσεις, θα προβεί στην συνέχιση των ανασκαφών στα ήδη απαλλοτριωμένα ακίνητα για την ανάδειξη του τμήματος του Δημοσίου Σήματος.

Β. Σε ότι αφορά στη μελέτη του οστεολογικού υλικού της ανασκαφής της οδού Σαλαμίνας 35, σας πληροφορούμε ότι η άδεια για τη μελέτη και την ανάλυση του σκελετικού υλικού, καθώς και τη μεταφορά του στις Η.Π.Α., χορηγήθηκε στον κ. Αναγνώστη Αγελαράκη του Πανεπιστημίου Adelphi της Νέας Υόρκης, με την υπ' αρ. ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α3/Φ65/43796/994/10.11.1998 Απόφαση της Γενικής Διευθύνσεως Αρχαιοτήτων, με τον όρο μετά το πέρας της μελέτης να επιστραφεί στην αρμόδια Εφορεία Αρχαιοτήτων, η συσκευασία, μεταφορά και επιστροφή του να διεξαχθεί δαπάναις του μελετητή και τα αποτελέσματα της έρευνας να κατατεθούν στην Εφορεία. Ο κ. Αγελαράκης, ο οποίος προΐσταται ενός σύγχρονου επιστημονικού εργαστηρίου, εξοπλισμένου με μηχανήματα τελευταίας τεχνολογίας και κατάλληλο προσωπικό, αφού ανέλαβε την μελέτη φρόντισε και επέβλεψε ο ίδιος την συσκευασία και μεταφορά του υλικού και υπεγράφησαν

επίσημα Πρωτόκολλα παράδοσης και παραλαβής. Τα οστά επεστράφησαν στην Υπηρεσία την 28.01.2005 και φυλάσσονται στις αρχαιολογικές αποθήκες της. Τα αποτελέσματα της ανθρωπολογικής μελέτης του κ. Αγελαράκη γνωστοποιήθηκαν από τον μελετητή στην Εφορεία Αρχαιοτήτων Αθηνών (πρώην Α΄ Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων) την 29.03.2011, η οποία με τη σειρά της ενημέρωσε την κεντρική υπηρεσία του ΥΠΠΟΑ δια του υπ' αρ.Φ3/1/2724/13.04.2011 εγγράφου της. Στη συνέχεια, ο κ. Αγελαράκης ανακοίνωσε στην επιστημονική κοινότητα τα αποτελέσματα της μελέτης του με ομιλία του στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης, το έτος 2012, η οποία δημοσιεύθηκε στο «Αρχαιολογικές προσεγγίσεις», τόμος Β, 2013, έκδοσης του εν λόγω μουσείου.

Σημειώνεται ότι μέχρι την ημερομηνία της εκδόσεως της ανωτέρω Απόφασης χορήγησης της μελέτης, κανένας μελετητής δεν είχε υποβάλει ανάλογο αίτημα στην Υπηρεσία, παρ' όλο που το θέμα είχε εκτεταμένως δημοσιευθεί στον ημερήσιο Τύπο και η ανασκαφείας είχε διεξαγάγει ομιλία σε επιστημονική Ημερίδα της Εφορείας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Γ. Σε ότι αφορά στην ανασκαφή που διενεργήθηκε στο Βωμό των 12 Θεών στην Αρχαία Αγορά, σας ενημερώνουμε τα εξής:

Η σωστική ανασκαφική έρευνα πραγματοποιήθηκε υπό την επίβλεψη της αρμόδιας (πρώην) Α΄ ΕΠΚΑ, στο πλαίσιο των εργασιών του ΗΣΑΠ που αφορούσαν στην αφαίρεση των παλαιών γραμμών του Ηλεκτρικού Σιδηροδρόμου και των υποδομών τους. Η ανασκαφή έφερε στο φως σημαντικές αρχαιότητες της Αρχαίας Αγοράς, μεταξύ των οποίων τον Βωμό των 12 Θεών, την οδό των Παναθηναίων, την Στοά του Διός κ.ά. Τα ευρήματα αυτά είναι γνωστά από τις ανασκαφές που διενεργεί η Αμερικανική Σχολή Κλασικών Σπουδών στην Αρχαία Αγορά ήδη από τη δεκαετία του 1930.

Δεδομένου ότι στο έργο του ΗΣΑΠ δεν περιλαμβάνονταν η μετατόπιση της γραμμής, η Εφορεία, μετά την ολοκλήρωση της έρευνας, εκπόνησε σχετική μελέτη, η οποία εγκρίθηκε με την υπ' αρ. πρωτ. ΥΠΠΟΤ/ΓΔΑΠΚ/ΑΡΧ/Α1/Φ40/33748/1504/5.4.2011 Υπουργική Απόφαση. Σε εφαρμογή της εγκεκριμένης αυτής μελέτης, οι αρχαιότητες καταχώθηκαν εκ νέου, με τον πλέον ενδεδειγμένο τρόπο, εξασφαλίζοντας απολύτως την ακεραιότητα των μνημείων και τη μέγιστη δυνατή προστασία τους.

Η ολοκλήρωση της ανασκαφικής έρευνας στον ενοποιημένο χώρο, η ανάδειξη των αρχαιοτήτων και η ένταξή τους στον οργανωμένο αρχαιολογικό χώρο της Αρχαίας Αγοράς μπορεί να πραγματοποιηθεί μετά την οριστική απομάκρυνση της γραμμής της Η.Σ.Α.Π. Α.Ε. από το συγκεκριμένο χώρο, για την οποία είναι αναγκαία η εκπόνηση και έγκριση των απαραίτητων μελετών από τους αρμόδιους φορείς.

Δ. Ο Τύμβος των Σαλαμινομάχων, που βρίσκεται στη Βόρεια πλευρά της χερσονήσου της Κυνόσουρας, στο λόφο Μαγούλα, προστατεύεται ως κηρυγμένος Αρχαιολογικός Χώρος από το 1964 (ΦΕΚ 27/Β/1965 και 429/Β/1966). Από το 1971 και μετά, η έκταση αγοράστηκε τμηματικά από τη ναυπηγική Εταιρεία «Αρκαδία Α.Ε.», η οποία φέρεται ως ιδιοκτήτρια μέχρι σήμερα και η απαλλοτρίωσή της από το ΥΠΠΟ.Α βρίσκεται σε εξέλιξη. Όταν η διαδικασία αυτή ολοκληρωθεί, και περιέλθει ο χώρος στην ιδιοκτησία του δημοσίου, θα είναι δυνατόν να διενεργηθεί συστηματική αρχαιολογική έρευνα και να υλοποιηθεί και η Μελέτη διαμόρφωσης και ανάδειξης του Αρχαιολογικού Χώρου του Τύμβου των Σαλαμινομάχων, η οποία έχει εκπονηθεί και εγκριθεί με την ΥΠΠΟ/ΔΑΑΜ/420/20798/8.3.2004 ΥΑ.

Ο αρχαιολογικός χώρος της Κυνόσουρας, όπου ο Τύμβος των Σαλαμινομάχων έχει χαρακτηριστεί και με τις ακόλουθες επιπλέον κηρύξεις:

- Το 1982, με την ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/ΦΟ2/16973/665/26.3.1982, (ΦΕΚ 305/Β/1982) κηρύχθηκε η ευρύτερη περιοχή ως αρχαιολογικός – ιστορικός τόπος διεξαγωγής της ναυμαχίας της Σαλαμίνας: η χερσόνησος των Αμπελακίων (όπου σώζονται κατάλοιπα του οικισμού των κλασικών χρόνων), ολόκληρη η Κυνόσουρα και η θαλάσσια έκταση των όρμων Αμπελακίων, Σεληνίων καθώς και οι νησίδες Αγ. Γεώργιος και Ψυτάλεια.

- Το 2001 θεσμοθετήθηκαν σε αυτήν: Ζώνη Α΄ (Αδόμητη και Απολύτου προστασίας) και Β΄ δομήσιμη υπό όρους και μετά την απαραίτητη έγκριση της Υπηρεσίας (πρόκειται για περιοχή εκτός σχεδίου πόλεως) με την ΥΑ: ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/ΦΟ2/54404/3270/17.10.2017, (ΦΕΚ 1459/Β/26.10.2001).

- Το 2001 επίσης, γίνεται συμπληρωματική κήρυξη για αποτελεσματικότερη προστασία της θαλάσσιας περιοχής των όρμων Αμπελακίων και Σεληνίων Σαλαμίνας,

καθώς και των νήσων Αγ. Γεώργιος, Ψυττάλειας και Ταλάντης με την ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ43/47502/2913/18.8.2001, (ΦΕΚ 1324/Β'/11.10.2001).

Ε. Ο λεγόμενος "Τύμβος του Σοφοκλή" στη Βαρυμπόμπη του Δήμου Αχαρνών ανασκάφηκε από τον L. Munter το 1888. Το μνημείο του "Τύμβου του Σοφοκλή" στη Βαρυμπόμπη κηρύχθηκε ως αρχαιολογικός χώρος με την αριθ. ΥΠΠΟ/ΓΔΑΠΚ/ΑΡΧ/Α1/Φ43/10024/4573/14.12.2006 Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ 212/Α.Π.Π./29.12.2006).

Κατά τα έτη 2011 και 2012 πραγματοποιήθηκαν εργασίες ανάδειξης του χώρου από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Ανατολικής Αττικής (πρώην Β' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων) σε συνεργασία με τη Νομαρχία Ανατολικής Αττικής, και συγκεκριμένα η συντήρηση και συγκόλληση των καλυμμάτων των σαρκοφάγων, η κατασκευή κλίμακας πρόσβασης και διαδρόμου επίσκεψης του Τύμβου, καθώς και η κατασκευή στεγάστρου. Από τον Μάιο ως τον Σεπτέμβριο του 2017 πραγματοποιήθηκαν εργασίες συντήρησης, στερέωσης και αποκατάστασης των λίθων του ταφικού περιβόλου του μνημείου από το Τμήμα Συντήρησης της Εφορείας. Εντός του μηνός Νοεμβρίου 2017 θα ολοκληρωθούν και οι εργασίες αντικατάστασης τμήματος από πολυκαρβονικό στην οροφή του στεγάστρου του Τύμβου. Ο ευπρεπισμός του μνημείου και ο καθαρισμός του από τη βλάστηση πραγματοποιούνται σε ετήσια βάση.

Το μνημείο είναι επισκέψιμο και στο χώρο πραγματοποιείται ένας μεγάλος αριθμός δράσεων της Εφορείας στο πλαίσιο εορτασμού των Ευρωπαϊκών Ημερών (Ημέρες Πολιτιστικής Κληρονομιάς, Ημέρα Μουσείων, Ημέρα Μνημείων, Πράσινες Πολιτιστικές Διαδρομές κλπ), όπως και θεματικές ή ελεύθερες ξεναγήσεις σε σχολεία και φορείς, ενώ το μνημείο είναι προσβάσιμο και σε άτομα με κινητικές δυσκολίες. Στόχος της Εφορείας είναι η ένταξή του σε ειδικές αρχαιολογικές διαδρομές και η σύνδεσή του με τα υπόλοιπα μνημεία της περιοχής, τον θολωτό τάφο, το αρχαίο θέατρο, την Αρχαιολογική Συλλογή Αχαρνών, ώστε το ευρύ κοινό να γνωρίσει τα σημαντικά αυτά μνημεία.

ΣΤ. Όσον αφορά τον Μαραθώνα και την περιοχή του Ολυμπιακού Κωπηλατοδρομίου, σημειώνεται ότι όλες οι σχετικές εργασίες διαμόρφωσης και κατασκευής του πραγματοποιήθηκαν με την παρακολούθηση αρχαιολόγων και κατόπιν των σχετικών εγκρίσεων. Στις θέσεις που εντοπίστηκαν αρχαιότητες, πραγματοποιήθηκαν εκτεταμένες ανασκαφές κατά τα έτη 2002-2004. Πιο συγκεκριμένα, κατά τις εκσκαφές της λίμνης, ήρθε στο φως εγκατάσταση της Πρωτοελλαδικής περιόδου που αντιπροσωπεύεται από τρία κυρίως κτήρια. Μετά την μετακίνηση κατά λίγα μέτρα του ενός εξ αυτών, σήμερα διατηρούνται ορατά στις όχθες της λίμνης. Επίσης, στον περιβάλλοντα χώρο βόρεια του Κωπηλατοδρομίου, ανασκάφηκαν και είναι σήμερα ορατά τμήματα εκτεταμένου νεκροταφείου της αρχαϊκής και κλασικής περιόδου καθώς και τμήμα ελληνιστικής αγροικίας. Όλα τα ευρήματα από τις εν λόγω ανασκαφές φυλάσσονται στο Αρχαιολογικό Μουσείο Μαραθώνα, ενώ χαρακτηριστικά δείγματα αυτών εκτίθενται στην Έκθεση του Μουσείου.

Η Υπουργός
Πολιτισμού και Αθλητισμού
ΛΥΔΙΑ ΚΟΝΙΟΡΔΟΥ

Εσωτερική Διανομή:

1. ΕΦΑ Αθηνών
2. ΕΦΑ Δυτικής Αττικής
3. ΕΦΑ Ανατολικής Αττικής

Ακριβές Αντίγραφο
Κεντρικό Πρωτόκολλο
Φλωρόπουλος Αθανάσιος